

**Viipurin Reaalikoulu Oy /
Maunulan yhteiskoulu ja Helsingin matematiikkalukio**
Kuusikkotie 3
00630 Helsinki

LAUSUNTO

Opetus- ja kulttuuriministeriö

kirjaamo@minedu.fi

lukiouudistus@minedu.fi

Viipurin Reaalikoulu Oy / Maunulan yhteiskoulu ja Helsingin matematiikkalukio kiittää Opetus- ja kulttuuriministeriötä lausuntopyyntöstä (24.1.2018) koskien luonnosta hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolaiksi ja laiksi ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta.

Haluamme todeta, että olemme tyytyväisiä lukiolain uudistamiseen ja kannatamme uudistusta pääpiirteissään.

Lisäksi esitämme lausuntonamme seuraavaa:

- Koulumme näkökulmasta katsottuna ehdotus uudeksi lukiolaiksi sisältää kannatettavia periaatteita ja tavoitteita. Opinto-ohjauksen lisääminen ja erityisopetuksen nostaminen myös lukiolakiin on tärkeää. Tähän toimintaan on osoitettava riittävä lisärahoitus.
- Matematiikan erityisen kehittämistehtävän kannalta hallituksen esitys uudeksi lukiolaiksi on tervetullut ja kannatettava. Nykyistä laajemmat opintojaksot mahdollistavat esimerkiksi matematiikkalukiolaisille pakollisten kurssien yhdistämisen reaaliaineiden tai kielten pakollisten oppiaineiden sisältöjen kanssa, näin avartaen opiskelijoiden ymmärrystä eri oppiaineiden liittymisestä yhteen. Myös mahdollisuus ryhmitellä matematiikan sisältöjä uudella tavalla on hyödyllistä.

Koska erityistä koulutustehtävää ja valtakunnallista kehittämistehtävää koskevat säännökset on jo erikseen uudistettu, pidämme perusteltuna niiden sisällyttämistä ehdotettuun uuteen lukiolakiin sellaisinaan.

- Lakiesityksen mukaan (11 - 12 §) lukiokoulutuksen rakennetta uudistetaan. Tavoitteena on edistää nykyistä laajempien opintojaksojen ja oppiainerajat ylittävien opintojen järjestämistä ja opiskelijoiden laaja-alaisen osaamisen kehittymistä lukio-opintojen aikana. Opintojen rakenteesta ja laajuuksista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Oppiaineita ja niihin kuuluvien opintojen määrää tai pakollisuutta ei ole tarkoitus muuttaa. Esityksen mukaan koulutuksen järjestäjä päättäisi pääosin, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot järjestetään.

Epäselväksi kuitenkin jää valtakunnallisten syventävien kurssien järjestäminen. Esityksen mukaan syventävinä opintoina tarjottavia valtakunnallisia opintoja tulisi tarjota opiskelijoiden

valittavaksi kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina eli nykyistä kurssia vastaavina kokonaisuuksina.

Pidämme hyvänä hallituksen esitystä opetuksenjärjestäjän oikeudesta saada päättää opintojaksojen pituudesta ja rakenteesta. Mutta jos kaikki valtakunnalliset syventävät kurssit toteutetaan kahden opintopisteen laajuisina, tavoite opintojen joustavammasta järjestelystä ja oppiainerajat ylittävistä yhteistyöstä ei kaikin osin toteudu.

Mielestämme syventäviä opintoja tulee kyllä tarjota kahden opintopisteen laajuisina, mutta tämä ei estäisi niiden järjestämistä osana laajempaa kokonaisuutta. Opiskelijalle olisi tarjottava mahdollisuus suorittaa myös syventävät opinnot osana laajemmasta opintojaksosta. Tästä säädetään asetuksella.

Haluamme myös todeta, että viimeaikaisten, paljon esillä olleiden tutkimustulosten perusteella lukio-opintojaan aloittavien opiskelijoiden pahimmat ongelmat johtuvat kurssien pirstaloimasta työskentelytavasta ja siitä, että ryhmäytymiselle ei juurikaan ole mahdollisuuksia. Olemme iloisia siitä, että uusi lakiesitys tarjoaa koulutuksen järjestäjälle mahdollisuuden tiivistää lukion opiskelijoiden työviikon rakennetta ja samalla ryhmäytymistä.

- 13 §:ssä säädetään opetuksen järjestämisestä. On tärkeää, että ko. lainkohta antaa opetuksenjärjestäjälle vapautta mutta turvaa myös opiskelijan oikeuden lähiopetukseen. Toivomme, että myös vapaus päättää itsenäisesti suoritettavista opinnoista jätetään edelleen opetuksenjärjestäjälle.
- Esitetyn uuden lukiolain 14 §:n mukaan lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on pääsääntöisesti suomi tai ruotsi. Lisäksi osa opetuksesta voidaan antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä, jos se ei vaaranna opiskelijan mahdollisuutta seurata opetusta.

Pidämme hyvänä mahdollisuutta tarjota opetusta lukiossa osittain muulla kuin suomen kielellä. Koulussamme toimivat englanninkieliset peruskoulun yläluokat 7. - 9., ja olemme tulleet huomaamaan, että englanninkielisten toisen asteen koulutuspaikkojen määrä on vähäinen.

Kaksikielinen lukio-opetus tarjoaa jatkomahdollisuuksia myös niille nuorille, joiden suomen kielen taito ei ole riittävä esim. kieleltään haasteellisten reaaliaineiden kurssien suorittamiseen suomen kielellä. Myös suomenkielisten opiskelijoiden kielitaito karttuu, jos osa opetuksessa toteutuu englanniksi.

Englanninkielisen / kaksikielisen lukio-opetuksen määrä Suomessa on vähäinen huolimatta siitä, että Suomeen tulevien ulkomaalaisten työntekijöiden lapsille pitäisi olla tarjolla nykyistä enemmän opiskelun mahdollisuuksia myös englanniksi.

Kannatamme myös mahdollisuutta suorittaa ylioppilastutkinto jatkossa joko kokonaan tai osittain suomen tai englannin kielellä. Haluamme edistää tämän asian valmistelua.

- 21 §:n 2 momentissa, jossa säädetään opiskelijaksi ottamisen edellytyksistä, tulisi kirjata rajaus, jonka mukaan nuorille tarkoitettuun lukiokoulutukseen tulisi ottaa pääsääntöisesti vain alle 18-vuotiaita hakijoita, ja yli 18-vuotiaita vain erityisin perustein.

- 34 §, jossa puhutaan opiskelijoilta perittävistä maksuista, vaatii tarkennusta. Epäselväksi jää, onko edelleen mahdollista periä opiskelijoilta kohtuullisia maksuja esim. vierailuista, retkistä tai muusta opetukseen liittyvästä mutta koulun ulkopuolella tapahtuvasta toiminnasta.

LAKI YLIOPPILASTUTKINNON JÄRJESTÄMISTÄ KOSKEVAN LAIN MUUTTAMISESTA:

6 a §:ssä säädetään ylioppilaskokeiden uusimisoikeudesta. Esityksen mukaan kokelaalla on oikeus uusaa yo-koe rajoituksetta.

Pidämme rajatonta uusintaoikeutta ongelmallisena, koska se sitoo resursseja koululla (tilat, verkot, opettajaresurssit). Tästä tulee kohtuuton lisäkustannus opetuksenjärjestäjälle. Se myös mahdollistaa opiskelijalle rajattoman mahdollisuuden ilmoittautua uusintoihin ilman että hänelle koituu seuraamuksia saapumatta jättämisestä.

On kyseenalaista, helpottaako kirjoituskertojen rajoittamattomuus opiskelijoiden siirtymistä seuraavalle koulutusasteelle. Nykylukiassa näkyy jo se, että osalle nuorista määräaikojen noudattaminen on haastavaa ja rajoittamaton oikeus saattaa houkutella nuorta lykkäämään valmistumistaan.

Tiivistelmä:

- Opinto-ohjauksen lisääminen ja erityisopetuksen nostaminen myös lukiolakiin on tärkeää. Tähän toimintaan on osoitettava riittävä lisärahoitus.
- Matematiikan erityisen kehittämistehtävän kannalta hallituksen esitys uudeksi lukiolaiksi on tervetullut ja kannatettava. Mahdollisuus ryhmitellä matematiikan sisältöjä uudella tavalla on hyödyllistä.
- Pidämme hyvänä hallituksen esitystä opetuksenjärjestäjän oikeudesta saada päättää opintojaksojen pituudesta ja rakenteesta. Opiskelijalle olisi tarjottava mahdollisuus suorittaa myös syventävät opinnot osana laajemmasta opintojaksosta. (11 - 12 §)
- On tärkeää, että ko. lainkohta antaa opetuksenjärjestäjälle vapautta mutta turvaa myös opiskelijan oikeuden lähiopetukseen. (13 §)
- Pidämme hyvänä mahdollisuutta tarjota opetusta lukiossa osittain muulla kuin suomen kielellä. Koulussamme toimivat englanninkieliset peruskoulun yläluokat 7. - 9., ja olemme tulleet huomaamaan, että englanninkielisten/kaksikielisten toisen asteen koulutuspaikkojen määrä on vähäinen. Kannatamme myös mahdollisuutta suorittaa ylioppilastutkinto jatkossa joko kokonaan tai osittain suomen tai englannin kielellä. Haluamme edistää tämän asian valmistelua. (14 §)
- Opiskelijaksi ottamisen edellytyksiin tulisi kirjata rajaus, jonka mukaan nuorille tarkoitettuun lukiokoulutukseen tulee ottaa pääsääntöisesti vain alle 18-vuotiaita hakijoita ja yli 18-vuotiaita vain erityisin perustein. (21 §:n 2 momentti)
- Lakiesityksessä jää epäselväksi, onko edelleen mahdollista periä opiskelijoilta kohtuullisia maksuja esim. vierailuista, retkistä tai muusta opetukseen liittyvästä mutta koulun ulkopuolella tapahtuvasta toiminnasta. Toivomme tähän tarkennusta. (34 §)

- Ymmärrämme ylioppilastutkinnon uudistamistarpeen. Vastustamme kuitenkin opiskelijan rajoituksetonta oikeutta kokeiden uusimiseen. Siitä tulee lisäkustannuksia koulutuksenjärjestäjälle eikä se välttämättä edistä opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin vaan saattaa jopa tuottaa lisää turhia välivuosia.

Helsingissä 7. maaliskuuta 2018

Sirikka Leikkula
Hallituksen puheenjohtaja

Carita Jalasto
Rehtori